

Mestna barvarna se je preselila v nove prostore

Po odloku o petletnem planu razvoja narodnega gospodarstva v ptujskem okraju je za leto 1949 predvidena preselitev mestne barvarne in apreture v Ptuj v nove prostore. Ta preselitev je bila izvršena v začetku junija t. l. Mestna barvarna in apretura dela sedaj v novih in higieničnih prostorih, kjer so pogoji za delo mnogo ugodnejši in storilnost dela povečana. Z druge strani je pa izvršena preselitev dokaz, da se točno rešujejo po vsej naši državi in v ptujskem okraju po petletnem planu predvidene gospodarske naloge točno in po planu in da s tem tudi ptujski okraj z vsakim dnem odstranjuje ostanki gospodarske zaostalosti in ustvarja pogoje za boljše življenje.

Prostori, v katerih je do pred kratkim delala Mestna barvarna in apretura, so bili povečanju delovnemu tempu v povojnih letih gradnje socializma pač malo primerni. Bili so tesni in mračni. Izdrta tla so onemogočala pravičen odtok vode. Ventilacija, ki je v podjetju te stroke zelo važna stvar, je bila skrajno pomanjkljiva. Delo je bilo v takih prostorih težavno in je slabo vplivalo na zdravje delavstva.

V novih prostorih so vse te pomanjkljivosti odpravile. Velika okna dajejo dovolj svetlobe in sonca, urejen je odtok vode, električni ventilatorji skrbijo za čist zrak. Delo v novih prostorih ni utrudljivo, saj odgovarja vsem higieničnim predpisom. Razen vseh izboljšanih delovnih pogojev je pa prednost obrata v novih prostorih v tem, da je kapaciteta podjetja v veliki meri povečana. Ob 70-80% izkoriščenju kapacitete je možno v obratu obvladati letno nad 500.000 metrov platna, kalandrirati 1.200.000 metrov ter poškrbati okrog 36.000 ko preje. Kapaciteta barvarne in kosovne garderobe je do 25.000 komadov, očisti pa se lahko do 20.000 komadov.

V urejeni pralnici je možno oprati do 150.000 kosov perila. Trenutno pralnica pere samo raznim ustanovam v Ptuj, v doglednem času bo pa prala tudi privatnikom.

Ko bo montiran univerzalni čistilni stroj za kemično čiščenje, ki pere, kemično čisti in suši v enem zaporednem delovnem procesu, se bo kapaciteta v kemičnem čiščenju še zelo povečala. Pri montiranju novega obrata si je pridobil največ zaslug obratni ključav-

ničar Stajnberger Jože. Pri delu so mu pomagali sicer tovariši iz Mestnih obrtniških delavnic, vendar je on povsod prednjačil. V zadnjem času pa se je izkazal s tem, da je valje stroja, po katerih teče platno ob priliki barvanja, obilil s svinčeno oblogo ter tako odstranil pomanjkljivosti, ki so se dogajale, dokler so bili valji obloženi s platnom. S tem je prihranjeno na materialu in omogočeno nemoteno barvanje platna v balah. Za ta uspeh si je pridobil pogoje za razgleditev za racionalizatorja. Tudi v vsem ostalem delu svoje stroke je zelo iznajdljiv ter priden delavec.

Barvanje kosovne garderobe vodi mojster obrata Erleč Rudolf, ki si je daleč po svetu nabral izkušnje v svoji stroki (bil je tudi na Holandskem). Tekom 28 let trajajočega dela je do potankosti spoznal barve, tkanine in proces dela, kar s pridom uporablja v obratu. Pomaga mu Novak Jože in mladi Bezjak Rudolf.

S pomočjo kemičnih preparatov čistita Turnšek Jože in Princ Rozika. Tudi Turnšek je izkušen mojster svoje stroke, ker dela že nad 20 let pri kemičnem čiščenju. Rozika je še mlada. Delo ob strani mojstra Turnška ji daje možnost strokovne izpopolnitve. Tako se v obratu izpopolnjuje strokovni kadri.

Pri stroju za kalandriranje dela Pavko Adolf. Manjše in občutljivejše kose garderobe pereta Ana Kovačec in Lizika Princ. Na koncu pride blago v roke likaric: Fanike Rudl, Trezike Neubauer, Stefke Pišek, Ribič Marice in Petek Marice. V služaji potrebe poprimajo tudi za drugo delo, ki ga nihče ne zmanjka. Tov. Kostanjevec, upravnik obrata se je prepiral, da so pridne delavke. Celotni delovni kolektiv je nosilec obratnih uspehov, čeravno obratu in delavcem primanjkujejo prepotrebni gumi-jasti predmeti (škornji in predpasniki).

Delovni kolektiv barvarne si bo v prostem času uredil kopalnico, ki je v surovem stanju že postavljena. S tem bodo delavstvu na razpolago nujne ugodnosti, ki so z ozirom na naravo dela potrebne. Celotni kolektiv zna ceniti skrb ljudske oblasti za njihove osnovne življenjske pogoje ter posveča svojo skrb kvalitetnemu delu in dvigu življenjskega standarda.

Bn.

Tekom meseca gozdarstva so se izkazali zavedni člani OF

Peta četa prve ptujske brigade je šela ob prihodu 32 brigadirjev in brigadir, ki so bili večinoma doma iz Slov. gorice.

Takoj ob začetku akcije se je pokazalo, da so mladi brigadirji razumeli pomen gozdarske akcije, saj so že drugi dan po prihodu dosegli normo stalnih delavcev. Nato se je začelo tekmovanje med skupinami, katera bo najboljša. Dnevno so se menjali rezultati o izvršenem delu med skupinami, tako, da je bilo splošno težko oceniti, katera skupina bo najboljša v tej akciji.

Med brigadirji se je pojavil kot nezdrav element Horvat Vincenc iz Urbana, ki je odvrčal mlade brigadirje od dela ter skušal organizirati pobeg sedmih mladih, neizkušenih brigadirjev iz brigade. Pred to akcijo si je še pritrupno prisvojil jermene, kateri so bili last mladincev predvojske vzgoje. Vsled budnosti članov Partije in zavednih mladincev je bila stvar pravočasno zasledena, za kar je razbijač Horvat Vincenc prejel zaslužen kazenski postopek.

Organizacija v brigadi je bila sijajna, kar kažejo rezultati opravljenega dela.

Obvezo, katero so sprejeli doma, da ostanejo 20 dni v brigadi, so sami podjalski najprej za 10 dni, ko pa so na brigadnem, oziroma četnem sestanku razpravljali o dovršenem delu v republiškem merilu, so se brigadirji enoglasno izjavili: »Ne gremo prej domov, dokler ne bo celotni plan izvršen«, kar so tudi izpolnili in ostali vsega skupaj v brigadi 40 dni. Ko se je bližal konec akcije, so se mladi brigadirji še bolj zagrizli v delo, saj so delali od 5. ure zjutraj do 8. ure zvečer brez opoldanskega počitka. Za njihovo delo so

bili pohvaljeni tudi od inštruktorja CK KPS tov. Lesarja. Najboljši med najboljšimi pa so bili: Kramberger Franc, Erjavc Alojz, Živko Jože, Calinger Ana, ki je prejela za nagrado lepo knjigo, Stebin Ana in naš vesel, Jakopac Slavko, ki je tudi prejel knjigo za nagrado. Omenjenim se imam v prvi vrsti zahvaliti, da smo obdržali prehodno zastavico od začetka do konca, kakor tudi večino ostalih. K temu je tudi pripomogla tovariška disciplina in politično delo. Ko se jim je pojasnjeval pomen gozdarstva in potreba po delovni sili, se je takoj javilo za stalne gozdarstvene delavce 7 brigadirjev in 2 brigadirki, 4 so se pa javili, oziroma izrazili željo, da gredo raje v industrijo. Že v brigadi so izpolnili pogodbo, da se bodo vključili v industrijo.

Sedaj pa pogledimo še delovne uspehe naše čete:

Izdelanega lesa 54 kub. metrov, Naloženega na vozove 2.151 kub. metrov, naloženega na vagono 1244 kub. metrov, rezanega lesa na cirkularko 145 kub. metrov, rezanega lesa na roko 455 kub. metrov, dovoženega lesa k cirkularki 479 kub. metrov, odvoženega lesa od cirkularke 927 kub. metrov.

Poleg tega pa so opravili še urnega dela 4902 uri in 672 nadur. Te rezultate naj si ogledajo klevetniški, pa bodo videli, ali se grad pri nas socializem, ali je naše ljudstvo za Partijo in za ljubljenega Tita.

S Titom v socializem!

S. F.

Pri iskanju hrošča je treba več resnosti

Dosedanji krompirjevi pregledi niso bili izvršeni s pričakovano odločnostjo in zanesljivostjo. Slabo vreme ter odlašanje pregledov sta osnovna vzroka obstoječe nesigurnosti, da je kloradski hrošč povsod pravočasno odkrit.

Dne 19. junija t. l. je bil v celotnem ptujskem okraju organiziran pregled krompirja. Odkrita so bila mesta, okužena s kloradskim hroščem, ki so po vsej verjetnosti obstojala že lansko leto, pa niso bila prijavljena. Pregledi v vseh krajih kljub temu niso bili tako izvedeni, kakor bi si jih zamislil vsakdo, ki vsaj malo resno gleda na nevarnost razmnožitve hrošča in nevarnost ogrožanja krompirjevih nasadov in polj.

Kontrola, ki je bila na terenu, je ugotovila v KLO Starše, da so pregledi krompirja izostali ali pa so bili površni izvedeni. Komandir NM v Staršah, tov. Hribar Alojz, je našel nekatere ljudi v senci mesto pri ogledu krompirja. Izrazili so se, da naj pride hrošč njih iskati ne pa da bi oni nje iskali.

Napake, ki so se doslej pojavljale pri množičnih pregledih, izvirajo iz pomanjkljive pozornosti in nezadostne organizacije KLO ter krajevnih množičnih organizacij, predvsem pa od krajevnih in vaških vodij preglednih ekip. Množični pregledi se niso temeljito izvršili. Pregledati bi trebalo vsak grm in liste. Edino na ta način bi bilo mogoče ugotoviti ličinke ter odkriti hrošča, ki ga nismo lani odkrili.

V KLO Starše je bil lansko leto najden hrošč. Niso ga prijavili merodajnim organom oblasti, temveč so ga zatajili. Doslej se je razmnožil. Ob letošnjem masovnem pregledu je bila na isti parceli dne 19. junija t. l. ugotovljena okužba. Najdeno je bilo 72 listov z jajčeci, 230 ličink in 12 hroščev. Razumljivo je, da bodo kmetje z okuženimi njivami odgovarjali za utajo okuženja po kloradskem hrošču. Če bi se še nadalje zanašali na resnost ljudi iz področja KLO Starše, bi lahko sčasoma ljudstvu praktično dokazovali primere velikega opustošenja, ki ga povzroči kloradski hrošč. (Primeri iz Amerike, Francije itd.) Kmetje Stumberger Karl, Toličič Jakob, Marinič Franc in Brodnjak Franc iz KLO Starše se doslej kljub pozivom niso hoteli udeležiti pregledov krompirja. Prav tako se nista hotela udeležiti Cafuta Ivan in Ogrizek Lovro iz KLO Marjeta na Dr. p.

Za resne kmetje in delavce so opozorila na nevarnost s strani kloradskega hrošča razumljiva in nujna stvar. Nikakor ni mogoče dovoliti, da bi to resnost rušili malomarni ljudje, ki niso nikoli hoteli razumeti, da je boljše in lažje stvari varovati pred uničenjem kakor pa jih reševati iz uničevanja. Če ne znajo biti resni za delo, se bodo morali zresniti pred dejstvom, da so se pošteni vedno resno oprijemali dela, površneži pa so vedno tarnali pod kaznimi.

P. E.

ZDRAVSTVO

Boj proti jedki

Ker je življenje samo dokazalo, da je tuberkuloza najbolj tesno povezana s socialnimi razmerami družbe, je jasno, da upravljanje tuberkuloze ni več zgolj zdravstvenega značaja, ampak ima veliko večji in širši pomen. Upravljanje tuberkuloze je res družbeno upravljanje, zato se mora z njim seznaniti vsak posameznik, zlasti pa vsi oni, ki hočejo razmišljati o važnih družbenih vprašanjih naših dni in pri njih reševanju v prid skupnosti tudi sodelovati. Zavedati se moramo, da je visoka umrljivost za tuberkulozo in veliko število tuberkuloznih obolenj v Sloveniji težka in žalostna zapuščina vojne in strahot v dobi ohranjenosti. Tudi to je eden od neštetihi fašističnih zločinov nad našim ljudstvom.

Neuspelo predavanje

Odsek za zdravstvo pri OLO v Ptuj je organiziral 22. junija t. l. zdravstveno predavanje o otroških boleznih — driskah. Starši, predvsem pa matere in negovalke otrok, bi morali znati varovati otroke pred obolenji, kar je nedvomno lažje ob našem znanju dobri volji in primerni nezi otroka, kakor pa zdraviti že bolj ali manj obbolele otroke. Za predavanje in pripravo dr. Brumen Fran, v gimnaziji pa tov. Glavnikova. Mesto množice žensk, mater se je obeh predavanj udeležilo samo 18 oseb.

Od večkratnih neuspešnih sestankov ali predavanj smo se morali naučiti, da so vsi dobri nameni — predpriprave zastoj, če ni za to zadostne propagande, ki bi prodrla do ljudstva. Obveščanje po frontnih uličnih aktivistih se je izločil v sili, ki žanje skromne uspehe. V zadnjem trenutku namreč ni mogoče z nekaj osebami izvesti propagande, ki bi jo sicer bilo mogoče s pomočjo plakato, kina in časopisa.

Cas je, da preidemo iz ozkih, nepopolnih organizacijskih oblik v širše, polne in dosledne oblike, da ne bomo uspešnih predavanj zamenjevali z neuspešnimi. Z.

Opozorilo

Prosimo uslužbence Kmetijskih združenj v okraju, ki so doslej pomagali razprodajati »Naše delo«:

1. da nam takoj vrnejo nerazprodane izvide;

2. da nam takoj naklepejo za prodano izvide sprejeti denar, za katerega so nam moralno in materialno odgovorni;

3. da nam sporočijo, koliko izvodov tednika jim naj pošiljamo v bodoče v razprodajo.

Obenem se zahvaljujemo uslužbencem KZ, ki so doslej v redu vršili razprodajo in nam pošiljali denar. S tem so praktično pomagali širiti tisk OF in načela marksizma-leninizma.

UPRAVA.

Iakoj po žetvi bodo združniki preorali strnišča

Dipl. ing. Zorec Egon

Ječmen je v nižinah požet. Strnišča s podsvetno korenino so po večini tudi že opleta. Zadnji toplejši dnevi blagodejno vplivajo na zoritev preostalih žitaric. V dnevih žetve in pospravljanja letošnjega pridelka moramo postopno kulturi posvetiti vso pozornost. Kaj naj torej storimo v to svrhu? V polni meri moramo zagotoviti postopni one razvojne pogoje, na katere moremo vplivati in ki torej zavise le od nas samih.

Seme potrebuje za svoj razvoj vlago, zrak (rahllost zemlje) in toplino. Na toplino se nam v letnem času ni treba ozirati. Važno vprašanje pa obstoji v količini vlage in rahlosti zemlje.

Poglejmo si bližje prvo vprašanje. Srednjetežke, posebno pa težke zemlje so ob žetvi: zbit, močno sprjete, večkrat v njih celo opažamo znatne razpoke. Tovrstne zemlje vsebujejo v takem stanju vse polno kot las širokih cev-kapilare. Po znanem fizikalnem zakonu se podzemeljska voda (talna voda) dviga z njihovo pomočjo iz nižjih plasti v višjo, to je bližje k površini zemlje. To dviganje vode na strnišču in v pravem smislu besede negospodarski akt, zapravljajo denarja.

Z žetvijo odstranimo rastlinski pokrov in tako je izhlapevanje vode na strnišču veliko večje kot pred njo. S prašitvijo — oranjem do globine 10 cm preiramo to cev-kapilare in tako, si v vročem, nedeževnem poletju ohranimo dragoceno blago za kalitev in rast postopne kulture. To je tako važna okolnost, da ni nikoli dovolj močno poudarjena. Se popreje, predno se odpelje zadnji snop z njive, bi morali praviloma že začeti s prašenjem.

Trditve dolgoletnega praktičnega kmetijskega strokovnjaka, da pomeni v rastni postopne razstaviti: en dan v juliju to-

liko kot en teden v avgustu, odnosno ves mesec september, zahtevajo po čimprejšnjem prašenju strnišča le še vse bolj potrjuje. Razumljivo nam je sedaj tudi zahteva, zakaj moramo postopno setev včasih vialati. To pravilo velja še posebej za peščeno zemljo. Ob pomanjkanju vlage se upravičeno bojimo, da je seme za dobro kalitev ne bo imelo dovolj na razpolago. Z valjanjem pa si takorekto sami napravimo za omenjene lasu slične cevke v zemlji, po katerih se vlaga iz globljih zemeljskih plasti dviga v gornje. Po razvitju prvih listov — in ko se je rastlinca nekoliko okrenila — moramo takoj s primernim orodjem cevke-kapilare zopet pretrgati in tako preprečiti prekomerno izgubo podzemeljske vode. S prašenjem zorimo tudi zaostalo strnišče s tem onemogočamo najpovoljnejše pogoje za rast in razvoj živalskih in rastlinskih škodljivcev. Zorano strnišče pa tudi le podorano podlže čim hitrejši razgraditvi.

Se ne poznamo vseh rastlinskih bolezni

V naravi vlada trajen, neizprosen boj za obstanek. Temu boju so podvržena pač vsa živa bitja: od borgega skalnega lišaja pa do najvišje razvitega bitja na zemlji — človeka. Tako seveda tudi naše kulturne rastline. Tudi te so poleg vseh mogočih vplivov izpostavljene navali raznih drugih bitij, tako iz rastlinskega, kakor iz živalskega sveta, ki hočejo živeti na njihov račun in jih slabijo ali naravnost uničujejo. Imenujemo jih zaradi tega škodljivci in bolezni. Od navadnega plevela pa do raznih pogubnih rastlinskih bolezni, povzročenih po malih skrivnostnih organizmih iz nevidnega sveta bakterij — cela dolga

na one površine, iz katerih se sestavljajo. Le v takšni razstavljeni obliki more ponovno služiti izgraditvi nove rastline.

S prašenjem zemljo predvsem zrahljamo. Rastlina diha prav tako kot vsako drugo živo bitje. Vemo pa, da diha s svojim korenjem in zaradi tega moramo omogočiti dostop zraka do korenin. Rahlost zemlje, to je stanje zemlje, v katerem je količina zraka v zemlji največja, je obenem neobhodno potreben pogoj za rast in razvoj brežčevnih milijard najmanjših živih bitij — mikroorganizmov.

Njihova prisotnost v zemlji se danes še vse premalo naglašuje. Prav ta bitja so v mnogih slučajih najmerodajnejša glede količine in kakovosti bodočega pridelka. Njihovo življenjsko delovanje v zemlji je koristno zaradi tega, ker rastlinam nedostopno hrano prepravljajo in jim tako omogočajo boljše izdatnejšo prehrano.

Omenjena znanstvena in praktična, neštokrat dokazana izkustva, naj bodo v bodočnosti pot k napredku in poboljšanju našega kmetijstva. Pravilo pa naj bo: Za srpom in po pospravi pridelka takoj plug na strnišče.

vrsta jih je bolj ali manj znanih, in katerih pojav nas ne sme puščati brezbrizne.

Mnogo je rastlinskih bolezni, za katere ni mogoče ugotoviti povzročiteljev. Za vse te bolezni imamo skupno ime: Virus bolezni. Po znakih lahko vse te bolezni razdelimo v nekoliko skupin:

1. Mozaik bolezni: Na listih, odnosno zelenih delih napadene rastline se pokažejo izmenoma svetlo in temno zelene pege. Včasih so ta polja med seboj ostro oddeljena in so podobna mozaiku (slika, napravljena iz raznobarnih kamenčkov).

2. Kloroza — rumenilo: Če zemlji primanjkuje železa, se ne more rastlinam tvoriti listno zelenilo — klorofil in postanejo zaradi tega rumenkaste. Tudi pri tej bolezni so rastline rumene, toda razlika je v tem, da je ta bolezen nalezljiva in se lahko prenese na druge rastline.

3. Kodranje in razno izoblikovanje listov.

4. Roseta bolezni in pritlikava rast.

5. Nekroza — odmiranje žil na listu, celih listov in rastlin.

Vse te bolezni imajo skupno značilnost, da se lahko prenesejo z ene rastline na drugo. Do danes pa še niso odkrili povzročiteljev teh bolezni. Če ali so razne poskušaje, kako ti povzročitelji prenašajo visoko temperaturo. Mozaik na tobaku vzdrži 80-90°C 10 minut, drug virus na tobaku samo 60-70°C. a mozaik na kumarah že samo 43°C. Tudi razna kemična sredstva, kot n. pr. alkohol, zelo resno vplivajo na razne viruse iz tega zaključujemo, da morajo biti povzročitelji živi organizmi, ki so manjši kot so do sedaj znane najmanjše bolezenske kili ter jih še nismo mogli odkriti z najmočnejšim povečalom. Virus se prenaša na razne načine: z roko, obleko, orodjem in insekti k sesajočim iz bolne rastline, semen, gomolji in celo s cvetnim prahom.

Najbolj znane bolezni so:

a) Frkavost listov na krompirju: Dolgo let se je ta bolezen smatrala kot degenerativne pojave. Vsi pogankji štijo navzgor in se frkajo na vznober proti sredini, ki je svetlo rumeno zelena. Stanicevje uničeno in asimilati se ne morejo premeščkati v druge organe rastlin in zato se škrob kopiči v listih. Zaradi tega so listi trdi in krhki ter odmrtajo. Gomolji ostanejo drobni in s tem se zmanjša pridelok. Vse obbolele rastline moramo izrjaviti in sežgati. Gomoljev bolnih rastlin ne smemo saditi.

b) Mozaik bolčen na krompirju:

Na listih opazijo izmenoma svetlo in temnozeleno mesta. To je navadno mozaik bolezni, ker ni ostrih meja med napadenimi poili. Stanicevje ne razpada in zato bolezen ni nevarna. Če so pa pege ostro oddeljene kot pri mozaiku, robovi listov zakrknjeni navzdol in se dolnji listi snijajo, potem je pridelok zelo zmanjšan in bolezen je že bolj nevarna.

c) Nekroza žil: predstavlja najhujši napad. Pojavijo se trakaste pege, ki se širijo na pecilne in odtod na stebila. Napadeno stanicevje razpada, meso gomoljev je preštetano z rjavimi pegami. V tem stadiju bolezen zgodaj uniči rastline in pridelok. Zanimljivo si moramo da so gomolji napadenih rastlin nevarni za saditev, brez ozira na to ali je bil napad slabši ali močnejši.

d) Mozaik bolezni na paradajzku: Pojavijo se svetlo in temnozeleno pege na listih, ki so ostro oddeljene ena od druge. Včasih se potem naredijo tudi mehurčki na napadenih mestih in listih. Pri močnejšem okuženju je cela površina uničena do reber in list izgleda kot praprot. Pridelok včasih čisto propade, če se bolezen razširi.

e) Mozaik na kumarah: Pegi niso ostro oddeljene. Pojavijo se tudi na nekaterih bučah. Listi so krmeljavni in mali, plodovi imajo temno zelene pege a med njimi go pomajane rumene. To je zelo nevarna bolezen kumar. Čenaša se iz drugih rastlin in s semenom.

f) Mozaik na grahu: Pojavijo se po dolgovate svetlorumene in temnozeleno pege, kakor nastopi izoblikovanje listov. Bolezen se prenaša s semenom. Bolne rastline je treba izrjaviti in sežgati, da se ne bi njih semen pomešalo z onimi zdravih rastlin.

Se na mnogih drugih rastlinah se pojavijo virusne bolezni. Posebno mozaik lahko napade 150 vrst rastlin. Zelo nevarne so virus bolezni na slivah in tobaku, ki baš v Jugoslaviji povzročajo ogromno škodo.